

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/56/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114226939
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Bibiána Ťažiarová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2114226939.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Bibiána Ťažiarová a sudcov: JUDr. Martin Holíč a Mgr. Renáta Gavalcová, v právnej veci žalobcov: 1/ V. G., nar. XX.X.XXXX, 2/ Q. G., nar. X.X.XXXX, obaja bytom I., bytom B. XX, proti žalovaným: 1/ A. G., nar. XX.X.XXXX, bytom I., B. D. XX, 2/ J. B., nar. XX.X.XXXX, bytom I., B. D. XX, 3/ Q. B., nar. XX.X.XXXX, bytom I., B. XX, 4/ Mgr. V. B., nar. X.X.XXXX, bytom I., X. XX, 5/ Mgr. B. B., nar. X.X.XXXX, bytom I., B. XX, 6/ Mesto Trnava, so sídlom Trnava, Hlavná 1, 7/ V. O., nar. XX.X.XXXX, bytom I., B. XX, 8/ Q. O., nar. X.X.XXXX, bytom I., B. XX, 9/ H. I., nar. X.X.XXXX, bytom I., B. XX, 10/ Z. I., nar. X.X.XXXX, bytom I., B. XX, 11/ Q. I., nar. XX.X.XXXX, bytom G., Q. XXX/XX, 12/ X. S., nar. X.X.XXXX, bytom I., B. XXX/XX, 13/ A. S., nar. XX.X.XXXX, bytom I., B. XXX/XX, 14/ I. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom I., B. XXX/XX, žalovaní 1/, 2/, 3/, 4/, 5/, 7, 8/, 9/, 10/, 11/, 14/ zastúpený AK: JUDr. Roman Cibulka, so sídlom Trnava, Hlavná 13, o určenie existencie vecného bremena, na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 19C/243/2014-151 zo dňa 14. júna 2017, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalovaným 1/, 2/, 3/, 4/, 5/, 7/, 8/, 9/, 10/, 11/, 14/ **p r i z n á v a** voči žalobcom 1/, 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.
- III. Žalovaným 6/, 12/, 13/ **n e p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie (I. výrokom) žalobu zamietol (určenie existencie vecného bremena - práva vstupu a prechodu peši na a cez pozemok parcely registra „C“ evidovanej na katastrálnej mape, parc. č. 6365/1 zastavané plochy a nádvoria a bytového domu súpisné č. XXX postavenom na pozemku parcele č. 6365/1 zapísaných na LV č. XXXXX, k.ú. a obec I., vedenom Okresným úradom I., Katastrálnym odborom v rozsahu vyznačenom geometrickým plánom, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou výroku rozsudku a to v prospech každého vlastníka bytu č. X, č. X, č. X, . č. X a č. X a nebytového priestoru č. XX-X a č. X-X nachádzajúceho sa na ulici B. č. XX, I. v stavbe so súpisným číslom XXX, postavenej na parc. č. 6365/4 zastavané plochy a nádvoria o výmere 429 m² vedenej na liste vlastníctva č. XXXX Okresného úradu I., katastrálny odbor v katastrálnom území I., obec I., okres I., zapísaných ako parcely registra C evidované na katastrálnej mape) a (II. výrokom) žalovaným 1/ až 14/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou § 151n ods. 1, § 151o ods. 1, 3, § 134 ods. 1, § 130 Občianskeho zákonníka s poukazom na procesné ustanovenia § 470 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku.

3. Súd prvej inštancie právne uzavrel, že žalobe nie je možné vyhovieť. Z Občianskeho zákonníka účinného od 1.1.1992 vecné bremená môžu vzniknúť iba taxatívne vymedzenými spôsobmi písomnou zmluvou; závetom v spojení s výsledkami konania o dedičstve; súdom schválenou dohodou dedičov; rozhodnutím príslušného orgánu; zo zákona; vydržaním práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (§ 151o Občianskeho zákonníka) a s účinnosťou od 1.1.2008 i rozhodnutím súdu za podmienok uvedených v § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. V danom prípade nebolo vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu cez predmetný pozemok nikdy žiadnym zákonným spôsobom zriadené. Ako vyplýva z výpovedí žalobcov, cez predmetný pozemok prechádzali na základe súhlasu vlastníka tak, ako aj ich právni predchodcovia. Na základe uvedeného potom nebolo možné nadobudnúť vecné bremeno - právo prechodu cez predmetný pozemok vydržaním, nakoľko vecné bremeno nikdy neexistovalo, nebolo zriadené. Preto nie je splnená jedna zo základných podmienok vydržania - oprávnená držba (v tomto prípade vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu), keď vydržanie je originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva zo zákona pri splnení nasledovných podmienok: musí ísť o spôsobilý predmet vydržania, držba musí byť oprávnená (§ 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka), držba musí byť nepretržitá počas celej zákonom stanovenej doby. Subjekt, ktorý sa dovoľáva existencie práva titulom vydržania musí okrem iného tvrdiť, resp. preukázať okolnosti, z ktorých možno usudzovať na jeho dobromyseľnosť, teda okolnosti svedčiace o poctivosti právneho dôvodu nadobudnutia veci alebo práva, nie na samu dobromyseľnosť. Žalobcovia ani netvrdili, že by nadobudli oni, resp. ich právni predchodcovia vecné bremeno - právo prechodu cez predmetný pozemok niektorým z taxatívne vymedzených zákonných spôsobov. Žalobcovia sa mylne domnievali, že skutočnosť, že vlastníci predmetného pozemku im, ako i ich právnym predchodcom, umožnili prechod cez tento pozemok, je takýmto právnym titulom a preto boli dobromyseľní, že týmto súhlasom im toto právo patrí. Napokon o uvedenom (že dobromyseľnosť je daná vtedy ak držiteľ nadobudol vec alebo právo, i keď sa následne zistí že tento úkon nebol právne perfektný) svedčí i rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 39/99, na ktoré poukazovali samotní žalobcovia v žalobe, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil: „predpokladom dobromyseľnosti potrebnej na vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu - práva prechodu a prejazdu cez cudzí pozemok je presvedčenie osoby, ktorá cez pozemok prechádza, že tým pre seba ako vlastníka panujúceho pozemku toto právo zodpovedajúce vecnému bremenu vykonáva právom (oprávnené drží). V takomto prípade pôjde o nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu výkonom práva, t.j. vydržaním.“ Teda i v zmysle uvedeného záveru Najvyššieho súdu SR je zrejmé, že predpokladom dobromyseľnosti je, že právo prechodu museli žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia nadobudnúť jedným zo zákonných spôsobov, medzi ktoré nepatrí konkludentný súhlas.

4. Záverom uzavrel, že žalobcami predložené listinné dôkazy - Delimitačné zmluvy z roku 1992; Výpis z vl.č. XX; Rozdielna zmluva z 15.5.1990; Kúpna zmluva zo dňa 14.1.1998 v konaní nevyhodnocoval, nakoľko nemali žiadny vplyv na predmet sporu a rozhodnutie vo veci.

5. O náhrade trov konania okresný súd rozhodol podľa § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku v spojení s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, žalovaným, ktorí boli v konaní plne úspešní, priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

6. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobcovia, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd rozsudok zmenil, alternatívne zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s poukazom na § 365 ods. 1 písm. e), f), h) Civilného sporového poriadku. Žalobcovia dostatočne preukázali, že boli a sú v dobrej viere, že im patrí právo/práva zodpovedajúce vecnému bremenu. Právni predchodcovia žalobcov vykonávali práva zodpovedajúce vecnému bremenu - používali prechod cez „sporný“ pozemok parcela č. 6365/1, inak by nemohli svoje nehnuteľnosti užívať a to bol a je na strane žalobcov dôvod, prečo si mysleli, že ich predchodcom a následne aj im právo na bezproblémový vstup na nehnuteľnosti na ich pozemok patrí. Sporná parcela sa užívala spoločne ako prechod peši i povozom na nehnuteľnosti žalobcom patriace, pričom k dohode došlo medzi vlastníkmi parcely č. 6365/1, ktorí boli právnymi predchodcami žalovaných a žalobcov na základe a v súvislosti s rozdielnou zmluvou zo dňa 15.5.1990, ktorú súd nevyhodnocoval ako aj iné žalobcami predložené obstarané listinné dôkazy. To že dohoda nebola zachovaná vo forme písomnej alebo skutočnosť, že osoby v tom čase žijúce (žiaľ) toho času nežijú (p. U. Q. a teda nezachovala sa táto dohoda v písomnej forme nie je na vadu, nakoľko oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod. Právni predchodcovia žalobcov boli vždy v dobrej viere, že im právo prechodu patrí, inak by nesúhlasili s rozdelením spoločnej nehnuteľnosti. Okresný súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku

nevysporiadal so všetkými podstatnými námietkami a tvrdeniami žalobcov, pričom títo nikdy netvrdili, že ku zriadeniu vecného bremena prišlo na základe písomnej zmluvy, ale že práva mu zodpovedajúce nadobudli vydržaním.

7. Žalovaní odvolanie nepodali, k odvolaniu žalobcov sa vyjadrili žalovaní 1/, 2/, 3/, 4/, 5/, 7/, 8/, 9/, 10/, 11/, 14/, ktorí uviedli, že napadnutý rozsudok okresného súdu navrhujú potvrdiť. Žalobcovia okrem svojho tvrdenia o údajnej ústnej dohode právnych predchodcov žalobcov a žalovaných v súvislosti s uzavretím Rozdielnej zmluvy zo dňa 15.5.1990 nepredložili žiaden dôkaz a v tomto smere neunesli dôkazné bremeno. Žalobcovia nepreukázali existenciu ho len domnelého právneho dôvodu, pokiaľ ide o ich dobromyseľnosť vo vzťahu k pozemku žalovaných.

8. K vyjadreniu žalovaných k odvolaniu žalobcov sa vyjadrili žalobcovia, ktorí uviedli, že v spojení s fotografiami, ktoré ako príloha sú súčasťou ich vyjadrenia na vyjadrenie žalovaných k žalobe, vyplýva, že jedine cez pozemok žalovaných č. 6365/1 mohli právny predchodcovia žalobcov využívať svoje nehnuteľnosti na základe rozdielnej zmluvy zo dňa 15.5.1990. Nikto by predsa nesúhlasil s reálnym rozdelením spoločnej nehnuteľnosti, ak by on sám potom svoju nehnuteľnosť nemohol nerušene držať a užívať, a že to nerušene právnymi predchodcami a potom aj žalobcovia užívali je pravda, lebo nikto nespochybňoval toto právo prechodu. To, že dohoda o práve prechodu bola súčasťou dohody medzi právnymi predchodcami žalobcov a žalovaných môže potvrdiť aj osoba p. U. Q. nar. XX.X.XXXX, ktorá bola účastníčkou rozdelenia, ktorú sa im podarilo vypátrať, žije v meste B. K. I., ale zdravotný stav jej nedovoľuje zúčastniť sa súdneho pojednávania (mylné sa domnievali, že už nežije).

9. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej CSP), ktorý nahradil a zrušil do 30.6.2016 účinný zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej OSP). Odvolací súd pristupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa CSP.

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016 - ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. e/, f/, h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), bez potreby doplnenia dokazovania, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keď rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 CSP.

11. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcov bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vo veci správne, ak žalobu žalobcov zamietol (s požiadavkou určenia špecifikovanou v odseku 1) z dôvodu nepreukázania nadobudnutia práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu vydržaním s poukazom na odvolacie dôvody.

12. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o zistené skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, a pretože v podstatnom zdieľa i jeho právny záver vo veci, pričom sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na výstižné, správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchyliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľom. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplní iba nasledovné:

13. Vecné bremeno je vecné právo, ktoré obmedzuje vlastníka nehnuteľnosti v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo strpieť, niečoho sa zdržať, niečo konať. Podstatným obsahom vecného bremena je zaťaženie vlastníka nehnuteľnosti, alebo jeho obmedzenie v jeho výkone vlastníckeho práva. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu je spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti (vecné bremená ad rem) alebo patrí určitej osobe (vecné bremená ad personam). Vecné bremeno spojené s vlastníctvom nehnuteľnosti prechádza s vlastníctvom nehnuteľnosti na jej nadobúdateľa.

14. Vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu, zo zákona alebo výkonom práva (vydržaním) pri splnení zákonných podmienok. Na nadobudnutie práva zodpovedajúcemu vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností. Vydržaním vzniká vecné bremeno v prípade, keď oprávnený držiteľ, t. j. ten, kto vykonáva právo pre seba v dobrej viere o tom, že mu právo patrí, využíva toto právo nepretržite po dobu desiatich rokov. Do tejto doby sa započítava i doba, počas ktorej toto právo oprávnene vykonával aj právny predchodca.

15. Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb., ktorý zrušil Občiansky zákonník z roku 1950, ktorý nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním vôbec neupravoval. Možnosť takéhoto nadobudnutia bola zavedená až novelou vykonanou zákonom č. 131/1992 Zb., účinnou od 1.4.1993. Rozsah subjektov vydržania bol obmedzený na občanov a rovnako bol obmedzený aj rozsah predmetov vydržania, keď nebolo možné vydržať vlastnícke právo k pozemkom. Novelou Občianskeho zákonníka, vykonanou zákonom č. 509/1991 Zb., účinnou od 01.01.1992, boli tieto obmedzenia odstránené. V súvislosti s vydržaním vlastníckeho práva k pozemku, resp. práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu predmetná novela umožnila započítanie nepretržitej držby, vykonávanej aj pred 1.1.1992, pričom držbu nekvalifikovala odlišne v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou. Ak teda držiteľ nehnuteľnosti, resp. ten, kto vykonával právo z vecného bremena, spĺňal od 1.1.1992 podmienku nepretržitej držby, resp. nepretržitého výkonu práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu, trvajúcej po dobu 10 rokov a zároveň bol držiteľom, resp. vykonávateľom práva z vecného bremena oprávneným (t. j. bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu pozemok alebo právo patrí), nadobudol k tomuto dňu vlastnícke právo, resp. právo zodpovedajúce vecnému bremenu vydržaním.

16. Vydržanie je v právnej teórii a praxi považované za jeden zo spôsobov pôvodného nadobudnutia práva, pri ktorom sa na základe splnenia zákonom osobitne určených podmienok (týkajúcich sa držby držiteľa, predmetu držby a vydržacej doby) priznávajú právne účinky a je len domnelému právo vyplývajúce z domnelého právneho vzťahu medzi jeho určitými subjektmi, ak toto právo bolo vykonávané po stanovenú dobu nerušene a nepretržite v dobrej viere, že nejde o právo len domnelé. Pokiaľ teda súd dôjde k záveru, že v konkrétnej veci sa má uplatniť ako titul nadobudnutie vlastníctva, resp. vecného bremena vydržaním, je jeho povinnosťou komplexne skúmať splnenie podmienok vydržania. Základnými podmienkami vydržania ako spôsobu pôvodného nadobudnutia vlastníckeho práva, resp. práva vecného bremena, pokiaľ právny poriadok tento spôsob nadobudnutia vlastníctva pripúšťa vo všeobecnosti sú: 1) oprávnená držba, 2) uplynutie zákonom určenej vydržacej doby, 3) spôsobilý predmet vydržania. Podmienky vydržania sú pritom stanovené tak, že musia byť kumulatívne splnené ak z nich nie je splnená čo i len jedna, nedochádza k vydržaniu.

17. Za držiteľa sa považuje fyzická alebo právnická osoba, ktorá fakticky vec ovláda, pričom pri oprávnenej držbe musí ísť o také faktické ovládanie veci, pri ktorom je daná vôľa nakladať s vecou ako so svojou. Dobrá viera, ktorá je podkladom tejto vôle, vyjadruje vnútorný (psychický) stav držiteľa, ktorý sám osebe nemôže byť predmetom dokazovania. Toto vnútorné presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, a že si neprisvojuje cudziu vec, sa navonok prejavuje jeho konkrétnym správaním, a to už môže byť predmetom dokazovania a posudzovania. Posúdenie, či držiteľ je v dobrej viere, alebo nie je, treba vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) samého účastníka a vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal, alebo nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec (právo) patrí. Dobrá viera zaniká v okamihu, kedy sa držiteľ zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec právom patrí. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj k okolnostiam, za ktorých vôbec mohlo vlastnícke právo, resp. vecné bremeno vzniknúť, teda aj k právnemu dôvodu (titulu) vzniku (nadobudnutia) vlastníctva, svedčiaceho poctivosti nadobudnutia. Oprávnená držba sa nemusí nutne opierať o existujúci právny dôvod, postačí, aby tu bol domnelý právny dôvod (titulus putativus). Ide

o to, aby držiteľ bol so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu takýto právny titul svedčí. Takýmto titulom (právnym dôvodom) sa môže v prípade vydržania vecného bremena rozumieť len právny úkon, ktorým sa vecné bremeno zriaďuje, a to je dohoda o zriadení vecného bremena, ktorý môže trpieť vadou, resp. formálnymi nedostatkami a nemusí byť perfektné. Či je držiteľ práva z vecného bremena so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, musí byť zhodnotený objektívne, nestačí zamerať dokazovanie len na zisťovanie subjektívnych predstáv držiteľa tohto práva.

18. Vydržanie práva z vecného bremena je jeho nadobudnutie v dôsledku kvalifikovanej držby výkonu práva, vykonávanej po zákonom stanovenú dobu. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie práva z vecného bremena držiteľovi, ktorej právo dlhodobo vykonáva v dobrej viere, že je oprávneným z vecného bremena, a to so zreteľom na všetky okolnosti. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti nevedel, alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym.

19. Podľa odvolacieho súdu žalobcom, resp. ich právnym predchodcom ako vlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX k.ú., I. nevzniklo právo prechodu a prejazdu zodpovedajúce vecnému bremenu cez pozemok (parc. č. 6365/1) zapísaný na LV č. XXXXX, pre k.ú. I., pretože nepreukázali splnenie podmienok vydržania. V prejednávanej veci sa odvolací súd stotožnil so záverom okresného súdu, že vecné bremeno spočívajúce v práve vstupu a prechodu cez predmetný pozemok (parc. č. 6365/1) nikdy žiadnym zákonným spôsobom nebolo zriadené, keďže konkludentný súhlas nepatrí medzi zákonné spôsoby nadobudnutia práva vecného bremena (práva prechodu), v spojení s ktorým boli žalobcovia povinní preukázať svoju dobromyseľnosť ako jedného z predpokladov nadobudnutia práva, ktorého určenia sa domáhajú žalobou. Odvolací súd poukazuje na to, že žalobcovia nadobudli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX kúpnu zmluvou zo dňa 14.1.1998 od predávajúcich U. Q. nar. XX.X.XXXX a Ing. X. Q., nar. XX.X.XXXX, pričom zmluva neobsahuje žiadne ustanovenie týkajúce sa (existencie) práva vecného bremena k nadobúdaným nehnuteľnostiam. Tvrdenie žalobcov, že od predávajúcich mali vedomosť, že časť príslušného pozemku parcely č. 6365/1 je dlhodobo a nerušene využívaná na napojenie na verejnú komunikáciu - na B. T. a to so súhlasom a na základe dohody s vlastníkom príslušného pozemku nebolo v konaní zo strany žalobcov nijakým spôsobom preukázané, pričom tak ako je už uvedené vyššie ani konkludentný súhlas nepatrí medzi základné spôsoby nadobudnutia práva vecného bremena, pričom aj existenciu domnelého právneho titulu je nutné preukázať. K uvedenému odvolací súd poznamenáva, že pokiaľ sa právo prechodu cez susediaci pozemok, patriace teraz žalovaným realizovalo, tak bez právneho titulu, ktorý tým pádom pochybňuje dobromyseľnosť žalobcov a ich právnych predchodcov v súvislosti s držbou predmetného práva. Na uvedenom závere nemá vplyv ani to, že od roku 1998 (uzavretie kúpnej zmluvy žalobcami ako kupujúcimi) do roku 2014 (podanie žaloby) uplynulo (viac ako) 10 rokov (§ 134 Občianskeho zákonníka).

20. Navrhovanie dôkazov v civilnom sporovom konaní má priamu spojitosť s povinnosťou tvrdenia (§ 132 ods. 1, § 150 ods. 1 CSP <.). Povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť môže strana plniť od začiatku konania, v žalobe, vo vyjadrení k nej, mimo týchto procesných úkonov, v rámci prípravy pojednávania, pri odročovaní pojednávania. Povinnosť označiť dôkazy sa vzťahuje na všetky tvrdenia, ktoré sa uviedli v žalobe. Poslednou procesnou možnosťou splnenia dôkaznej povinnosti je okamih vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania (§ 154 CSP <.). Cieľom povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na strane konania, bez ohľadu na jej procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých stranou v opačnom procesnom postavení než je ten, kto nesplnil alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť.

21. Rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi strany v spore závisí na tom, ako vymedzuje právna norma ich práva a povinnosti. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeleniu.

22. Postup súdu prvej inštancie pri vyhodnocovaní dôkaznej situácie bol podľa odvolacieho súdu správny, pričom s ohľadom na uvedené v odseku 19 má odvolací súd za to, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno podľa § 132 CSP ohľadom existencie právneho titulu - dohody vlastníkov (resp. právnych predchodcov) príslušného pozemku s právnymi predchodcami žalobcov o nerušenom využívaní na napojenie na verejnú komunikáciu - na B. T.. Je zjavné, že žalobcovia nepredložili dôkazy, z ktorých bolo zistené, že medzi stranami sporu došlo k vzniku právneho vzťahu, ktorý by odôvodňoval existenciu požadovaného nároku žalobcov.

23. Žalobcom možno prisvedčiť, že nezachovanie dohody v písomnej forme nie je na vadu, keďže oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod. Avšak aj existenciu domnelého právneho titulu, boli podľa odvolacieho súdu žalobcovia povinní v konaní preukázať, keď iba samotné tvrdenie o jeho existencii - ústnej dohody, resp. presvedčenie právnych predchodcov žalobcov o tom, že im právo prechodu patrí, pretože inak by nesúhlasili s rozdelením spoločnej nehnuteľnosti uvedené v žiadnom prípade nepreukazuje.

24. Súd prvej inštancie sa zaoberal nárokom žalobcom s poukazom na tvrdenia žalobcov, je k nadobudnutiu práva vecného bremena malo prísť vydržaním, keď skúmal aj zákonné predpoklady jeho vzniku, a to predovšetkým dobromyseľnosť žalobcov vo vzťahu k právnemu dôvodu vzniku predmetného práva, pričom aj odôvodnenie napadnutého rozsudku podľa odvolacieho súdu obsahuje vysporiadanie sa s podstatnými námietkami žalobcov súdom prvej inštancie.

25. Námietka žalobcov, že okresný súd nevyhodnocoval Rozdielnu zmluvu z 15.5.1990 ako aj iné listinné dôkazy (bez ich bližšej špecifikácie) neobstojí, keďže samotní žalobcovia sa v súvislosti s právnym titulom preukazujúcim vznik práva vecnému bremenu neuvádzali žiadny písomný titul, ale výslovne dlhodobé a nerušené využívanie (časti) príslušného pozemku od roku 1990 na základe súhlasu a (ústnu) dohody s vlastníkami príslušného pozemku.

26. Podľa § 380 ods. 1 CSP, odvolací súd je viazaný odvolacími dôvodmi.

27. Podľa § 366 písm. a) CSP, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

28. V súvislosti s námietkou žalobcov, že dohoda o práve prechodu bola súčasťou dohody medzi právnymi predchodcami žalobcov a žalovanými môže potvrdiť aj osoba p. U. Q. nar. XX.X.XXXX, ktorú sa im podarilo vypátrať (žije v meste B. K. I.), ale zdravotný stav jej nedovoľuje zúčastniť sa súdneho pojednávania (mylne sa domnievali, že už nežije), odvolací súd poukazuje na to, že uvedené je žalobcami tvrdené až v ich vyjadrení k vyjadreniu žalovaných k odvolaniu žalobcov, pričom odvolací súd je viazaný odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP) a preto nebolo dôvodné aplikovať ani § 366 CSP, keďže podľa odvolacieho súdu sa nejedná o novotu v odvolacom konaní.

29. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu odvolateľov, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

30. S poukazom na uvedené, pokiaľ súd prvej inštancie žalobu žalobcov zamietol (I. výrok) rozhodol vecne správne a preto odvolací súd po vysporiadaní sa s podstatnými tvrdeniami odvolateľov, s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP napadnutý rozsudok v tejto časti potvrdil, vrátane rovnako vecne správneho výroku o náhrade trov konania (II. výrok), odvolaním napadnutý bez uvedenia osobitných odvolacích dôvodov.

31. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1, pričom v odvolacom konaní úspešným žalovaným 1/, 2/, 3/, 4/, 5/, 7/, 8/, 9/, 10/, 11/, 14/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči neúspešným žalobcom 1/ a 2. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

32. V odvolacom konaní fakticky plne úspešným žalovaným 6/, 12/, 13/ vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. O výške náhrady trov konania v takom prípade v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

33. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade boli žalovaní 6/, 12/, 13/ odvolacom konaní pasívni, nevykonali žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnili, ani nevyčísľili a podľa obsahu spisu im ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

34. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, navyše podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní ani žiadne nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

35. Odvolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalovanej rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonomiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

36. S ohľadom na uvedené odvolací súd žalovaným 6/ 12/, 13/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

37. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).